

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 1/2 an 10 cor.
 pe 1/4 an 5 cor.
 pe o lună 2 cor.
 N-ri de Duminică pe an 4 cor.
 Pentru România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTARILE:

de un câr garment: prima dată 10
 bani; a doua oară 15 bani; a treia
 oară 20 b. de fiecare publicare.

Astfel abonamentul, cât și inserțiile
 trebuie să se plătească în Avans.

Telefon pentru oraș și comitate

Scrierile neînscrise nu se primesc

Deschidem ab moment nou la «Tribuna»
 pe ultimul cvartal al anului. Rugăm pe On.
 noștri abonați, să binevoiască a ne trimite
 de cu vreme abonamentul, ca să nu le în-
 trerupem trimiterea ziarului.

In fine rugăm pe toți amicii ziarului
 nostru ca în vederea evenimentelor politice
 mari ce ne așteaptă la toamnă, să îndemne
 pe toți Românii a abona pe acest cvartal
 «Tribuna», care va servi publicul românesc
 în toate privințele.

Abonamentul pe un cvartal 5 Cor.

Red. și Adm. „TRIBUNA“.

SOCIETATEA „TRANSILVANIA“.

Fără sgomot, dar cu stăruință care nu
 a slăbit un singur moment, societatea «Transil-
 vania» din București continuă să acorde
 o deosebită sollicitudine pentru înaintarea
 noastră culturală, ajutând pe tinerii studenți
 de pe la universitățile din Ungaria. Ar fi o
 mândră legiune dacă i-am înșira pe toți Ro-
 mânii de carte câți s'au susținut la univer-
 sitate numai grație purtării de grije ale
 acestei societăți.

Un principiu călăuzește mai ales pe cei
 dela «Transilvania»: *stipendiații săi să rămă-
 nă în statul ungar.* Adevărat că numai

o parte dintre stipendiați au satisfăcut
 acestui angajament; cei mai mulți au trecut
 în România după ce și-au terminat studiile.
 Nu este însă vina comitetului «Transilvaniei»
 că împrejurările din statul ungar sunt atât
 de puțin prielnice tinerilor titrați români. Am
 ajuns adică în stare de a nu mai putea da
 teren de activitate de cât cel mult advoca-
 ților, câtorva profesori și unui foarte restrins
 număr de medici.

Cu cât sunt însă mai puține cariere pen-
 tru tinerii noștri, cu atât se impune nece-
 sitatea ca acești puțini aleși să fie înarmați
 cu mai multă învățatură de carte... Eată
 ce a înțeles și ce urmărește și societatea
 «Transilvania» când a decis să acorde un
 stipendiu de 1800 lei pe an tinerilor titrați
 la vre-o universitate maghiară pentru a
 merge să-și îmbogățească știința de carte la
 universități mari europene, franceze ori
 germane.

Care Român să nu înțeleagă efectul ce
 s'au produce asupra întregii noastre vieți
 publice dacă între cărturarii dela noi ar fi
 cât mai mulți absolvenți și de alte univer-
 sități decât cea dela Cluj ori Budapesta?...
 Cine dintre noi nu își dă seama de mizeria
 ce trebuie să îndure tinerii noștri cari la
 Cluj sunt siliți să audieze pe un renegat de
 Moldovan Gergely ear la Budapesta să asculte
 prelegerile(?) neisprăvitului de Csokán János?...
 Dela aceștia să învețe un Român istoria

limbii și literaturii române? Și peste tot:
 ce educație națională pot da astfel de fi-
 guri?

Ce să mai vorbim apoi de profesorii
 maghiari de pe la universități, de spiritul
 ce-l inspiră suchiați șovinisti ca Apáthy?

Eată în ce atmosferă tîngesc tinerii
 noștri... Pentru-că în Ungaria Românul
 cu diplomă dela alte universități nu se
 poate procopsi. Fondatiunile (Gojdu și cele-
 lalte!) sunt oprite să acorde ajutor celor cari
 ar voi să învețe în străinătate. Ba, după
 cum am văzut din cazul d-lui Măruțiu,
 chiar făcând studii escelente la universitate
 maghiară, dacă nu își reneagă neamul ori
 nu se angajează pentru politica șovinistă,
 guvernul găsește mijloace de a-l face impo-
 sibil.

Eată de ce stipendiul societății «Transil-
 vaniei» este de mare importanță. Cu
 drept cuvânt i-s'a dat numele de *stipendiul*
Papiu Ilariu!... Zilele acestea s'a publi-
 cat concurs pentru a se acorda deja la al
 doilea tiner titrat.

Fără îndoială se vor prezenta mai mulți
 amatori. După cum suntem informați, între
 ei este și talentatul nostru poet O. Goga (Nic.
 Otavă).

Rămâne ca cei din comitetul «Transil-
 vaniei» să aleagă... Cum vor concura, de si-
 gur, tot tineri bavi, va fi destul de grea a-
 legerea. Și totuși, de data asta, este o mare

PE CĂRAREA...

Pe cărarea dintre holde
 Vin flăcăii dela vie,
 Plină-i zarea de cântare
 Plină-i de melancolie.
 Cum ascult din poarta curții
 Tânguioasa lor cântare
 Cum s'apropie, s'aude
 Tot mai tare, tot mai tare...
 Ceva sufletu-mi muncește
 Ceva inima 'mi frământă
 Și'n vrăjit amurg al serii
 Mă cuprinde o jale s'antă
 Tot ascult cum undulează
 Doina lor din depărtare...
 Cufundându-mă în gânduri
 Tot mai tare, tot mai tare...
 Mă gândesc la cocotații
 Cari voinde să se 'ntărească
 Jurământ pus-au cu toții
 Doinile să ne răpească.
 Și'n aceasta reverie
 Văd pe rînd toți hăbăucii
 Cari nu știu că doina noastră
 Are armă semnul crucii.
 Ei nu știu că pe nerozii
 Cari prăsesc germenul huli
 Până nici n'au prins de veste
 I-au îndrăgit demult ulii
 Și nu și-au tras bine seamă
 Că nu văd nici ziua orbii!
 Că pe cei fără de suflet
 Li voi îndrăgii și corbii!

Curtacher

Adrian Ungurean.

NAPOLEON BONAPARTE.

(Urmare.)

Însă spiritul lașității se întinse nu numai
 între burghezime, ci și în miliție. Soldații de
 rînd, grenadierii și oficerii tineri se luptau încă
 cu vitejie, dar mulți dintre bătrânii generali
 doreau deja să profite în liniște de avuțiile și
 demnitățile lor. Napoleon începu tratativele de
 pace pe placul acestora deși știa că nu vor
 avea nici un rezultat și ochiul ager prevăzu mi-
 zerabilul scop al principilor aliați.

Până-când însă Austriicii se sileau să-l
 țină pe Napoleon cu ademeniri de pace pe
 lângă Sena și Anbe. În timpul acesta generalul
 prusian Blücher, odihnindu-și nițel trupele bă-
 tute, se întoarse din nou contra Parisului. Îm-
 păratul auzi despre asta la Troyes, în noaptea
 de 26 Februarie, și merse fără întârziere în
 apărarea capitalei.

Voia să-l zdrobească mai dintâiu pe
 Blücher și numai după aceea să se reîntoarcă
 contra lui Schwarzenberg. Dar la auzul apro-
 pierii lui Napoleon, generalul Blücher se re-
 trase din nou. Împăratul unindu-se cu corpu-
 rile de armată a generalilor Mortier și Mar-
 mont, îl strămtorează pe Blücher, care bate în
 retragere. În 7 Martie bate o armată rusească
 lângă Craonne și se pregătește deja, în apro-
 piere de Laon, pentru luptă decisivă în contra
 lui Blücher. Atunci sosește știrea a două ne-
 norociri mari. Corpul de armată a lui Marmont
 a fost surprins și împrăștiat în noaptea prece-
 dentă de Prusieni, ear Schwarzenberg, respin-

gînd mica putere armată a Francezilor, ame-
 nință Parisul.

Napoleon la aceasta își schimbă din nou
 planul de război și se reîntoarse earăși contra
 lui Schwarzenberg, lăsând în fața lui Blücher
 numai pe Marmont și Martier. Lupte cu o
 grabă febrilă marsul armatelor sale, dar soldații
 s'au obosiți și istoviți deja abia sunt în stare
 să-l urmeze. Toate în zadar. Pe Schwarzen-
 berg nu-l mai află pe drumul ce duce spre
 Paris. Comandantul suprem austriac se retrase
 deja. În tabăra aliaților, conziliul de război a
 hotărît ca cele două armate mari, cea prusească
 și cea austriacă, să se unească pe câmpia dela
 Campagne și numai după aceasta să meargă
 cu puteri unite în contra Parisului.

Lângă Artois, aproape de fluviul Aube, se
 aruncă Napoleon, cu ultima sfortare a dispe-
 rării, asupra lui Schwarzenberg, ca să împedecă
 trecerea lui peste fluviu. Dar cea mai eroică
 opintire fu însă de mulțimea de tref ori mai
 mare a dușmanului. Aici i-se întâmplă împăra-
 tului pentru 'ntăia oară în viață, că trebui să-și
 scoată sabia și să-și deschidă astfel drum prin-
 tre grupurile furioase de călăreți. O granadă
 explodă înaintea picioarelor sale și-l acoperi
 într'un nor de praf. Toți credeau, că a căzut
 omorît de bombă. Dar el se scoală teafăr ca prin-
 tr'o minune și încalcă pe alt cal. În deșert,
 moartea se ferește de el!

În Chatillon pertractările de pace s'au în-
 năntat deja de mult. Se puse sfîrșit comediei.
 Domnitorii Europei rată pe față, că voiesc cu
 tot prețul să-l răsturne pe Napoleon de pe
 tron. Nu le-a fost destul atîta, că au pus ca

înlesnire: Goga a dat deja ca student proba hărniciei, zelului și talentului său în așa măsură, în cât «Transilvania» numai felicită se poate dacă va ajuta p'un asemenea tiner să-și desăvârșască instrucția în vre-un mare centru european.

Reîntorcându-se dela studii, vom avea în mijlocul nostru nu numai un poet care prin poeziile sale să verse nouă viață în sufletele de elită, dar mai ales un luptător național care are un cult nemărginit pentru poporul dela sate, și dorința lui cea mai mare e să poată sta în patrie, să lupte alături de cei-lalți tovarăși de universitate.

În comitetul «Transilvaniei» președinte e dl. G. Missail, un venerabil Român care face parte din generația distinsă a României; vice-președinte este P. Gârboviceanu, unul dintre oamenii de școală cu multă trecere în țară; între membrii comitetului este Sept. Albini, care cunoaște bine nevoile vieții noastre publice și-și dă seama de mijloacele prin care frații de dincolo pot să ne vină în ajutor... Unor bărbați de aceștia nu trebuie să le spunem noi ce să facă și cum să procedă. Scopul acestui articol nici nu este alt-ceva, decât să arătăm că urmărim cu interes activitatea celor dela «Transilvania» și le suntem mulțumitori pentru chipul inteligent cum înțeleg să ne sară în ajutor.

Delegațiunea congresuală. Delegațiunea congresuală emisă pentru cauzele pendente între Mitropolia română și cea sârbească s'a întrunit ieri în aula episcopescă din Arad sub presiunea P. S. Sa le Episcopului Ioan I. Papp, prezenți fiind dintre membrii dl. Filaret Musta, archimandrit și vicar episcopesc în Caransebeș, Aug. Hamsea archimandrit și egumen al mănăstirii H.-Bodrog, dl. Ilie Trăilă director de bancă în Oravița și dl. Petru Truța adv. în Arad. D-nii Dr. Iosif Gall și Zeno Mocsonyi de Foen și-au scuțat absentarea prin îmbolnăvire.

Delegațiunea a ținut ieri două ședințe, înainte și după-amează. Agendele delegațiunii s'au știut că sunt de liberarea cauzelor pendente de despărțire ierarhică între noi și Sârbi.

La ședința de ieri după-amează a delegației a luat parte și comisiunea de jurisconsulți compusă din d-nii Dr. Nicolae Oncu, Emanuil Ungurean și Nicolae Zigre din partea sinodului din Arad și Coriolan Bredicean și Dr. Stefan Petrovici din partea sinodului din Caransebeș.

Alegeri — la toamnă. Eri am primit din Budapesta știrea aflată dela un prieten al nostru din sorginte competentă, că stăm în preajma alegerilor dietale. Tisza e decis a dizolva parlamentul acesta, cu care nu speră a putea isprăvi transacțiunea economică cu Austria. Se știe că la alegerile trecute mulți deputați cari stau azi în partidul liberal formând falanga d-lui Tisza s'au declarat aderenți al teritoriului vamal independent, prin urmare pentru ruperea dualismului economic cu Austria.

Tisza nu poate deci realiza transacția cu aceștia. În fața acestor vesti, cari pot să fie și simple infiricări, căci părinții patriei n'au alta spaimă de cât dizolvarea, pot să fie însă și adevărate, ni-se impune grabnic datorința de a lua măsuri pentru organizarea noastră, ca o eventuală dizolvare să nu ne afle nepregătiți.

Războiul ruso-japonez.

La lupta dela Liaoyang.

— Traducere din Englezește. —

Telegraful aduce zilnic știri de groază din depărtatul orient. În fața Liaoyangului lupta a continuat noaptea zile și a fost una din cele mai mari lupte din timpurile moderne.

O luptă în care aproape o jumătate milion soldați au stat față în față aproape două săptămâni vărsând torenți de foc distrugător unul în rândurile celorlalți, o luptă în care strategia și curajul a fost de nedescris și care merită să fie înscrisă în istoria lumii.

Marile evenimente cu un cuvânt pentru Japonezi însemnează victorie, ear pentru Ruși înfrângere, o victorie glorioasă, și o înfrângere tot glorioasă, pentru-că Rușii deși au suferit înfrângere luptând cu Japonezii, cari au fost superiori în număr: au făcut o retragere regulată respingând toate atacurile Japonezilor prin ce și-a păstrat drumul liber de retragere către Mukden.

Lupta a fost câștigată de Japonezi prin superioritate în număr, nu trebuie însă trecut cu vederea că Japonezii au luptat mult cu garda care apăra retragerea Rușilor și victoria e de mai puțină în importanță de cum se crede. Pierderea în oameni în amândouă părțile a fost grozavă. Atacuri în front asupra pozițiilor rusești au fost făcute înzădar în mai multe rânduri, cu pierdere de 75 % din numărul celor cari făceau atacul. Trei asalte generale s'au făcut în timp de 24 ore, ear felul asalturilor a fost cum numai rar se găsește în istoria lumii. Armata rusă a fost silită să se retragă din fața atacurilor continue.

Tehnică e cunoscut că Japonezii nu au reușit după cum se aștepta. Ei au luptat când garda de retragere pentru a le tăia drumul către Mukden dar nu au reușit.

Istoria luptei sângeroase, pentru acei cari au citit în continu telegramele de pe câmpul de război, nu e ceva nou și nu însemnează alta, decât că Japonezii câștigă mereu lupte, iar Rușii se retrag perzând încontinuu.

Evenimentele cari au adus marea luptă dela Liaoyang, s'au început în Februarie c. când un corp de armată a debarcat la Chemulpo, ear câte-va luni mai târziu prin debarcarea altui corp în peninsula Liao Tung.

Dela Chemulpo la Liaoyang istoria e scrisă cu litere de sânge și foc, pe cum de asemenea e scrisă istoria dela nord de Port-Arthur, cu luptele și pierderile grozave dela Hai-Cheng și Takushan.

Dela Chemulpo la Seoul prin Corea la riul Yalu, marșul a ținut săptămâni întregi, fiind făcut încet cu grije și pregătire pentru ciocnirea ce se știa că nu poate întârzia mult. Ciocnirea așteptată a fost la riul Yalu, începând în ziua de 1 Aprilie c. des de dimineată și continuând toată ziua. Spunând pe scurt, lupta a fost câștigată prin o mișcare strategică de îndrăzneții Japonezi. Generalul rus Sasulici crezând că inamicul îi e superior în număr, măcar că în realitate armata era mai numeroasă decât a Japonezilor. Lupta a fost câștigată prin atacarea flancurilor Rușilor. Și aici se poate zice că acest fel de atacuri a fost baza victoriilor aponeze până acum, iar Rușii se pare că nu au învățat încă cum să se poată apăra de ele.

Dela Yalu înaintarea Japonezilor s'a făcut peste dealuri și prin cărări înguste printre munți din sudul Mandjuriei. Zi după zi o luptă decisivă se aștepta, dar ea nu a sosit până ce Japonau ajuns la pasul Motien în Iunie și unde înaintarea lor a fost oprită.

La Motienling s'a făcut un repaus pentru a aștepta trupele cari erau în marș la oare care departare și de care avea trebuință pentru a se putea angaja la luptă cu Rușii.

prima condiție a păcii restituirea Franciei între vechile forme din'aintea revoluției, ci încă pretindeau ca Napoleon însuși să facă această propunere în congres. Știau foarte bine, că lui Napoleon i-ar fi imposibil a primi această condiție îngrijitoare și că națiunea franceză niciodată nu i-ar fi iertat pasul acesta, dacă l'ar fi făcut.

Orî-și-cum pe Napoleon l-ar fi costat tronul. Trebuia va să zică să lupte mai departe. Cel puțin nu va cădea cu rușine. Și cine știe ce se va putea încă întâmpla? Soarta războiului e variabilă.

Napoleon, ne mai putând împedeca unirea dușmanului, voia să ajungă la spatele lui, să ia la sine garnizoanele, cari erau la Nord-Est încă în număr mare, să organizeze apărarea națională și să taie legăturile dintre aliați. Dar la știrea, că diviziile lui Maumont și Mortier au suferit înfrângere gravă și că nimic nu mai împiedecă intrarea dușmanului în Paris, Napoleon se grăbește earăși întru apărarea capitalei.

În 30 Martie nu e decât cinci ore în departare de Paris. La Fromenteau schimbă caii. Acolo aude, că Parisul a capitulat. Deja tot e târziu.

Tradarea a paralizat brațele patrioților, Intriganții, cari erau în consiliul de stat și în fruntea armatei, neglijară intenționat apărarea Parisului. În oraș domnea cea mai mare anarhie și zăpăceală. Când împărăteasa Maria-Luiza plecă din capitală împreună cu copilul ei, Talleyrad exclamă: „Acum să fugă cine poate!“ Viceleul bărbat de stat, care socotea că a venit timpul de-a părăsi serviciul decăzându-lui Na-

poleon, l-a cumpenit pe tembelul general Marmont, ca să predea capitala. Bătrânul general Moncey a dovedit cu batalioanele sale de gardă un curaj vitelesc. Dar în zadar. Marmont subscrise actul de capitulație și în 31 Martie 1814 inamicul triumfător intră în Paris.

XIX.

Senatul, această corporațiune servilă, care în timpul gloriei lui, îl lăsa pe Napoleon, la 2 Aprilie îl declară lipsit de tron pe Napoleon Bonaparte și pe toată familia sa și recheamă dinastia Bourbonilor pe tronul Franciei.

Această tradare urâtă fu urmată de aceea a lui Marmont, care trecu împreună cu întreaga oștire pe partea dușmanului. Împăratul era încă în Fontainebleau în mijlocul credincioaselor sale regimente de gardă. Dacă și-ar fi adunat din toate părțile ruinele armatei sale, putea încă să devină strajnic. El și voia să-și mai încerce odată norocul, dar generalii săi tăceau abătuți. Nu se găsea nici o voce, care să-l fi încurajat, n'auzea decât contrazicere și declarații deprimante. I-se descrie grozăviile războiului civil.

Împăratul se cutremură.

— Ei! — exclamă el, — dacă treuue să abzicem de-a mai apăra Franța, nu găsesc eu în Italia un asil demn de mine? Cine mă mai însoțește odată acolo?

Bătrânii lui camarazi se întriseră și mai mult. Această tăcere deprimă pe Napoleon. Vede că nu mai are ce să speră. Dacă însă ar fi pășit în mijlocul soldaților săi și ar fi adresat lor

aceste cuvinte, i-ar fi răspuns strigătul însuflețirii. Dar reacțiunea monarhică l-a orbit pe împăratul. Cum ar fi putut fi strălucită coroana sa fără ge nerali?

Subscrise abzicerea. Mai întâi abzise în favorul fiului său, și când principi din cualiție respinseseră această, abzise și în numele fiu-său de tronul Franței și Italiei.

Aliații desemnară insula Elba de viitor locaș alui Napoleon și îi asigurară o pensie anuală de două milioane franci. Îi lăsară insigniile externe ale puterii princiare, dar îi despărțiră de familie. Îi luară soția și fiul, pe cari împăratul Francisc îi duse cu sine la Viena. Tot era pierdut pentru Napoleon, împreună cu pierderea puterii politice, totodată și mângâierea cea dulce a vieții familiare.

Generalul Montholon îl îmbărbăta ca să ridice ear arma, credincioșii lui soldați îl vor însoți. „E prea târziu“, răspuse Napoleon, „aceasta ar fi atunci război civil și nu e nimic în lume, ce să mă poată face a'î provoca“.

Comisarii numiți de principi aliați sosiră în Fontainebleau, ca să-l petreacă pe Napoleon la insula Elba. Plecarea fu ficsată pe ziua de 30 Aprilie. În noaptea precedentă lacheul Constant și Rustan mamelecul, cei mai credincioși servitori ai împăratului, luând exemplul demnitarilor curței, se despărțiră și ei de domnul lor.

D'abea vr'o câți-va generali rămași fideli îl mai însoțeau pe împăratul. Ceialalți se grăbiră a-și arăta supunerea noului domnitor. Napoleon se coborî în curtea palatului dela Fontainebleau, ca să-și ia rămas bun dela soldații săi. Bătrânii eroi ai vechii garde li-se strîns

Aceste trupe, una sub comandamentul generalului *Nodzu*, cari au debarcat la Takushan, și a doua sub generalul *Oku* care a atacat trupele rusești în drum spre Port-Arthur, bătăndu-l în retragere treptat prin Hai-Cheng și Anhan-shan, și silindu-l să se retragă cu încetul la locul principal de luptă, abea pe la începutul lui August au fost în stare a se uni cu celelalte două armate. Atacul ultim a fost întârziat din cauza marilor lupte și pierderi dela Port-Arthur și se părea pentru un timp că va fi încă amânat, până ce Japonezii vor reuși cu luarea cetății asediate (Port-Arthur).

La 24 August soarele a răsărit peste câmpiile dela Liaoyang, și dealurile din împrejurime, descoperind armata japoneză așezată în linie la bătaie iar aproape de orașul Liaoyang mi de Ruși gata la ori-ce, priveau spre dușman. Lupta dela Liaoyang era aproape de începere.

Ca cineva să aibă idee mai clară despre această luptă, e de lipsă a cunoaște încă-va topografia și geografia locului de luptă Liaoyangul e așezat în mijlocul unei câmpii roditoare. La nord e riul Taitse, cu o apă de curs repede și adâncă în același timp: la est, vest și sud șesul continuă câteva mile, ear mai departe începe a fi munți și dealuri.

Una din armatele opuse a fost sub comandamentul suprem al mareșalului Oyama ear cealaltă era sub comandamentul generalului Kuropatkin. Trupele erau așezate pe o distanță de 30 mile la est, vest și sud de Liaoyang.

În fața Rușilor în semi-cerc la sud se afla generalul *Oku*, la sud-est între dealuri generalul *Nodzu*, la est generalul *Kuroki*. Linia de bătaie a Japonezilor ajungea departe la nord, aproape de țărmurile riului Taitse. Oyama a văzut că timpul de atac a sosit și des de dimineață a început atacul. În faptul zilei și cele două zile următoare, istoria este un șir de atacuri nesfârșite din partea Japonezilor și de continue retrageri cu încetul, dar sigure din partea Rușilor spre grosul armatei.

La 25 August Rușii au părăsit Anpingul, care la Petersburg era considerat ca o poziție foarte întărită. La 26 August din zori de zi până noaptea târziu a fost o luptă teribilă; din când în când se părea, că Rușii vor eși învingători, dar primind Japonezii tot mereu trupe de sprigin și cu un dispreț de moarte fără seamăn au respins pe Ruși. Linia de luptă se muta tot mai înainte în spre tabera Rușilor, ca mână de un puternic uragan. Soarele inclina somnoros spre orizont, când lupta urma cu înverșunare fără ca să fi ramas decisă în favorul vreunui dintre luptători. La 27 și 28 August trupele japoneze au apărut prea puternice, decât să fi fost Rușii în stare să le oprească, ba trupele rusești fură silite să se

retragă peste riul Liao la o distanță de 7 mile de Liaoyang. Sub durata retragerii Rușilor, lupta era grozavă. Fie-care zi își avea ororile și fiorii ei.

Ziua de 30 August a fost o zi de luptă, despre care se poate zice, că a fost una dintre cele mai teribile, câte s'au dat până aci. În această zi au perit și au fost vulnerați mai mulți oameni, ca ori când altădată în lungul șir al luptelor sângeroase din istoria neamului omenesc.

Armatele contrare se înlăiau în continuu cu trupe noi, urcându-se numărul trupelor rusești la 200.000, ear al Japonezilor la 250.000.

În zori un uragan de foc grozav s'a pornit din centrul armatelor, care în scurt timp s'a întins pe întreg frontul ambelor armate așezate în semicerc colosal. Șrapnele aducătoare de moarte șuerau prin aer, căzând și făcându-și drum prin păreții vii, ce îi steteau în cale.

Detunăturile asurzitoare nu mai aveau sfârșit; bombardarea continua cutremurând pământul, iar pe de asupra se vedea un fum ca brîlantul, luminat de focul care eșia din tunurile angajate la luptă. Cât timp a ținut lupta, cei vii căleau peste corpurile camarazilor lor morți și răniți. Nici o îngrijire nu s'a putut da celor răniți, căci n'a fost nici măcar o clipă de repaus în timp de 16 ore, cât a durat această luptă istorică. Pentru a mai adăuga la toate ororile aceste, pe de asupra tuturor tunetelor din luptă se auzia bubuitul tunurilor rusești puscând 400 de gloanțe pe minut și cari lovind în rîndurile japoneze, așterneau pământului rînduri după rînduri. Abia la 9 ore seara a încetat lupta. Se poate zice, că în acest timp n'au putut Japonezii să ia nici măcar o urmă de pământ dela adversar.

Repausul a fost de scurtă durată, căci zorile dimineții de 31 August abia se arătau, când Japonezii reînnoiră atacul cu o înverșunare extremă și cu o sete cum n'a mai fost în decursul acestui crâncen război. În toată luptei primește generalul Kuropatkin vestea, că Japonezii au reușit cu strategia lor, ceea-ce Rușii nu voiau să creadă mai înainte. Generalul Kuroki în timpul luptei adevărată a înaintat dela sud-vest trecând riul Taitse, unde de-a lungul țărmurilor amenință acum Liaoyangul dela spate.

Mișcarea aceasta a lui Kuroki a fost o adevărată artă strategică. Observând Kuropatkin situațiunea, numai decât detașă un corp de armată cu scopul de a împiedica înaintarea Japonezilor, căci nu era amenințat numai Liaoyangul, și întreaga sa armată era să fie încungiuată, așteptându-o soarta unui Sedan Mandciurian.

Soarele zilei de 1 Septembrie saluta cu bucurie victoria strălucită a fiilor săi. Steagul ruseesc fălăia trist și plecat, ear generalul Kuropatkin părăsi Liaoyangul, trecând cu mare grabă riul Taitse, înainte de ce i-ar fi putut zdrobi Japonezii aripa stîngă. Prin această fugă a scăpat de-o-cam dată de nimicire totală și sigură. A lăsat însă trupe suficiente la Liaoyang, ca la caz ca divizia lui Kuroki ar putea fi bătută, să se rentoarcă cu grosul armatei retrase earăși la Liaoyang. Dar speranțele sale erau zădarnice, căci părăsind odată câmpul de luptă, o reparare nu mai era cu putință. Kuropatkin însă a trimis o armată la nord-vest și tocmai când Rușii credeau la 2 Septembrie, că vor putea încungiuira corpul de armată al lui Kuroki, sosi la cartierul general ruseesc vestea fatală, că o adoua armată japoneză a ajuns în apropierea minelor dela Yan-Tai și amenință serios retragerea lui Kuropatkin. La 3 și 4 Sept. a arut loc un conflict între această armată japoneză și armata lui Kuropatkin, care s'a ferit pe cât se poate de a se lăsa la luptă dreaptă cu Japonezii, ci apărându-se, bătea mereu în retragere. În acest timp trupele rusești lăsate la Liaoyang au fost biruite și astfel silite să se retragă și ele. A fost adevărată minune, că n'au fost nimicite total.

Generalii japonezi și-au expus soldații la cele mai crâncene asalturi. O știre spune, că în timpul luptei în zori de zi o trupă japoneză cu ocaziunea unui atac a cucerit o poziție rusească, care sub scutul unui groznic bombardament a fost luată cu asalt. Japonezii sunt prea zeloși câte-o-dată, căci în focul și turburarea lor se întâmplă, că trag uniti asupra celorlalți, ca de pildă la luarea acestei poziții. Rușii se baricardau cu fel de fel de meșteșuguri, dar ori cât se apărau, ei tot nu puteau rezista elementului ce se revêrsa asupra rîndurilor rusești. Astfel locul din năntea frontului ruseesc era sîmănat cu millet chinezesc, care ajungea până la piept Japonezilor. În fața forturilor și întăriturilor era cosită cam la 400

metrii distanță jur împrejur. Prin atare loc trebuiau să treacă Japonezii de multe ori fără să știe unde calcă.

Prin desimea acestei plante se aflau și uneori gropi, în cari erau înfîșurate țepe de fer ascuțite. În acestea cădeau Japonezii cu grămadă, peste ale căror cadavre trecea armata fără zăbavă înainte. Nici sîrmele cu ghimpi nu i-au putut face să stea mult locului, ci rîșbiau cum le venea la socoteală înainte, prin focul distrugător al tunurilor rusești.

Dacă Japonezii până acum au eșit tot învingători din toate luptele, explicația o dă curajul lor fără seamăn și disprețul fără păreche, dovedit în șirul de asalturi și năvale nebune fără sfîrșit.

Peste tot lupta a fost condusă și decisă de artilerie. Nici odată în istoria războaielor moderne nu avem exemplul de o asemenea luptă de artilerie.

Gloanțele umpleau aerul; 60 se trăgeau la minut, și rar se întâmpla ca numai 20 să fie trase la minut. Odată Japonezii au îndreptat focul dela toate bateriile lor asupra unei singure baterii rusești din flancul stîng. Efectul a fost grozav. În urma ploaiei de gloanțe și bombe shimose japoneze un mare nor de fum negru și vînat se ridica de pe mult torturată baterie.

Un medic japonez cu numele Shimos a inventat aceste bombe groznice. Norul întunecat era luminat tot la câte-va secunde de șrapnele, cari cădeau, aruncând noroi în aer. Timp de 10 minute a durat focul artileriei japoneze asupra acestei baterii rusești. Se părea că cineva ar pompa cu mai multe pompe asupra acestei baterii, silită în fine să amuțească și să iasă din luptă.

Londra, 29 Sept. Asediarea de două zile a Port-Arthurului s'a sfîrșit fără nici un rezultat. Se zice că Rușii ar fi recucerit toate pozițiile, pe cari Japonezii le-au luat cu multe jertfe de oameni și cu multă greutate dela Ruși. Japonezii ar fi putut păstra numai fortul IV., V și VI. Generalul Stoessel a zidit mine, cari au pricinuit uriașe pierderi asediatorilor. Aproape 7000 Japonezi ar fi perit în urma exploziunii minelor. În Tokio este mare nemulțămirea din cauza bombardării fără rezultat a orașului. Un ziar recomandă generalului Nogi harakiri (să-și spintece pîntecele), în care scop redacțiunea îi recomandă o sabie ascuțită.

Londra, 29 Sept. În cercurile de aici se crede, că planul generalului Kuropatkin este să rețină pe Japonezi cât se poate de mult timp.

Londra, 29 Sept. Lui „Daily Telegraph” i-se telegratează din Petersburg, că adjutanțul de corp. Grippenbergh la recomandățiunea generalului Zilinsky a fost numit comandant suprem al corpului II de armată.

Peking, 29 Sept. Rușii s'ar fi adresat comandantului suprem japonez cu rugarea, să le permită a transporta medicamente în Port-Arthur pe seama celor răniți. Generalul Nogi se zice că ar fi refuzat împlinirea rugămîntului lui Stoessel, pe baza că regulile blocadei opresc ori-ce import în orașul de sub asediu.

Londra, 29 Sept. Legațiunea japoneză de aici a primit următorul comunicat:

Generalul Nogi a primit îndrumare să procedă sistematic la asediarea Port-Arthurului. Nogi în zilele din urmă a primit multe tunuri și multe munițiuni.

Petersburg, 29 Sept. Aici în tot momentul este așteptată vestea izbucnirii flotei rusești dela din portul Port-Arthur.

inima și lacrimile le năpădiră ochii. Împăratul făcu semn cu mîna, că voește să vorbească și se făcu o liniște mormentală.

„Mareșali, ofițeri, subofițeri și soldați!” — zise: „Vă zic rămas bun. De două-zeci de ani sunt mulțumit cu voi; de două-zeci de ani v'am găsit totdeauna pe urcușul gloriei. Puteți aliate sau înarmat în contra mea întreaga Europă. O parte din armată a devenit infidelă datorințelor sale și însași Franța dorise alta soarte. Cu voi și cu vitejii, cari mi-au mai rămas credincioși, ași fi putut să urmez încă trei ani războiul civil; dar Franța ar fi fost nefericită. Fiți credincioși noului rege, pe care Franța și-l'a ales șieși; să nu o lăsați nici-odată pe scumpă și de atîta timp nefericită noastră patrie. Iubiți ferbinte această scumpă patrie. Nu-mi deplângeți soarta; eu voi fi pururea fericit, dacă vă știu fericiți pe voi. Ași fi putut să mor, căci ce-ar fi fost mai ușor de cât aceasta; dar eu nu voi să mă abat niciodată de pe calea onoarei. Nu vă pot îmbrățișa pe toți la inima mea, îl îmbrățișez pe generalul vostru.”

Și-l îmbrățișă pe generalul Petit și sîrută insigniul de război, vulturul francez. Soldații plîngeau cu hohote, nici chiar împăratul nu fu în stare să-și rețină lacrimile.

După câte-va minute trăsura, care trebuia să-l duc din Franța, plecă. Marele bărbat era însoțit de generalii: Bertrand, Dronat, Cambronne și încă vro câțiva oameni fideli, cari au voia să-l părăsească în nenorocire.

Trad. după Aldor de: *Mircea*.

(Va urma).

Noi țeranii strigăm cătră părinții patriei!

Săturău, la 20 Sept. 1904.

Ma! ales cătră cei 9 deputați cari sunt
Români.

V'am dat bani să ridicați o zidire, unde să se adune și să se sfătuiască îndreptătorii binelui obștească, dar noi nu tragem de-acolo nici un folos, fiindcă numai unul din bărbații care au drept să vorbească acolo, ne cunoaște pe noi și știe de durerile noastre. Astfel glasul acestor dureri nu poate străbate la urechile voastre, căci nu vreți să auziți. Coboriți-vă din înălțime, unde v'am pus noi țeranii și veniți în casele noastre și dormiți câte-va nopți cu noi împreună în duhoarea aerului caselor, unde noi suntem siliți să trăim o viață de om, dar veniți mai ales iarna și vedeți cum degerăm de frig; dobitoacele voastre au adăposturi mai călduroase de cât noi, cari vă suntem asemenea după faptură; veniți și stați cu noi la masă și mâncați mâncare slabă cu mlaială plină de muceală numai câte-va zile, ca să știți cu ce ne nutrim noi corpurile istovite de greutatea muncii, pentru ca să putem plăti dările din care vă înbuiați în plăceri și petreceri! Veniți și vedeți mamele noastre desculțe în timpul iernii, surorile și frații noștri zdrențoși, că n'am avut unde sămăna căneapă, nici bani n'am avut să cumpărăm, că au trebuit să vă dăm vouă rodul muncii, ca să vă cumpărați ghețe de lac și haine de mătăasă pentru doamne și copii vostri. Veniți în țarinele noastre și vedeți cum lucrăm tot anul de dimineața până seara, în căldura soarelui, pe lângă o hrană de tot slabă! Și apoi mai strigați că suntem leneși, că nu lucrăm! Și că de aceea nu avem ce ne trebuie! Veniți și vedeți și după ce le-ați văzut toate cu ochii vostri, faceți legi, cari să ne ridice și pe noi din sărăcie în cari ne-ați aflat voi înșiși-vă! Apoi aruncați dările! Noi știm, că trebuie să le plătim și ne dăm bucuroși și banul din urmă pentru țară, în care locuim și care am îngrășat-o cu sângele nostru dar dacă plătim, vrem, să avem cel puțin școli unde să învățăm carte.

Dați-ne școli pentru toți cetățenii fără deosebire de neam ori de lege!

Școli în limba lui pentru fiecare popor din țeara noastră, că toți purtăm deopotrivă greutatea! Dați-ne nouă școli românești. Numai așa va fi pace în țeară spre folosul tuturor cetățenilor, cari, negreșit, numai atunci vor ține la un stat, când în acel stat au pe lângă datorințe egale și drepturi egale!

Veniți, și vedeți și îndreptați legile.

Legile sunt ca hainele; când nu ne mai pot folosi, trebuie să le aruncăm și să facem altele, cari să ne potrivească cu vremile în care trăim. Așa trebuie să facem și acum. Schimbările acestea s'au făcut mai

totdeauna prin vătărări de sânge, dar noi ne vom sili să le facem acestea pe cale pacinică.

Traian Babușa.
econom.

Correspondență.

Onorată Redacțiune!

Ziua de 17 Sept. Sânmiclăușul și jurul cu dor o așteptase! Era anunțat că în aceasta zi ar fi să se țină o conferință din partea d-lui Vojen. Timpul era urât, nefavorabil, totuși nu unu să hotărâ a merge la Sânmiclăuș; când, aici sosiți, cu cel mai mare regret, a trebuit să se reîntoarcă, fără a fi putut vedea pe acel domn, din gura cui voiau să asculte, să audă ceva despre adorata Carmen-Sylva!

Am mers la Timișoara, la adunarea Astrei, de aici reîntorcându-ne ne întâlnim cu dl Vojen și soțul dl Grigorescu, care avea frumoasa hotărâre să vină la Sânmiclăuș. S'a statorit ziua de Duminecă 25 l. c. ca cea mai potrivită spre scopul indicat.

S'a înștiințat toate comunele din jur, că conferințiarul așteptat sosise și că în 25 Sept. n. zi de Duminecă, o să-și țină conferința în sala școlii române gr.-or. din Sânmiclăuș.

Tuturor ne-a causat mare plăcere și bucurie am avut la auzul acestei înștiințări.

Dl conferințiar nu și-a putut alege un subiect mai plăcut de cât acela despre care vorbise! Iubim, admirăm, adorăm regina Românilor, care înaintea noastră a fost în totdeauna ca o zină care singură are drept să pozeze în inima noastră! Ear aceasta idee, aceasta convingere s'a întărit prin conferința d-lui Vojen. Inteligența din Sânmiclăuș și jur nu a lipsit. Nereul, Igrășul, Sarafola, Cenadul-Serbesc au fost împreună cu Sânmiclăușul reprezentați.

Conferința a durat două ore, fără întrerupere și am mai fi ascultat bucuroși două apoi alte două ore, fără a ne obosi! Atențiunea ne era captivată! Tot publicul era stăpânit de o interesare, ce rar am mai văzut. Părea că vedem pe regina iubită șezând la masă și cetind-ne duioasele legende și basme. Erau minute când și răsuflarea abia se făcea ca nu cumva să perturbăm pe conferințiar.

Eram ca statue, nu cutezam să facem nici cea mai mică mișcare, ca nu cumva sgomotul să facă ca să perdem vre-un cuvânt.

Sunt ca simplii raportori, care Vă scriu despre cele experiate.

Dlor! Repet ceea-ce am zis: Am fost fermecați. Am fi aplaudat nu odată, în decursul conferinței ci de multe-ori trebuia să ne facem silă ca să nu erumpem în strigăte de Evviva! toate, ca nu cumva să perdem vre-un cuvânt, din cele zise de dl conferințiar.

Stau și acum sub impresiunea celor auzite dela dl Vojen. Pare că și azi am înaintea ochilor mei pe Regina-poetă, pare că am un vis frumos din care a mă trezi nu pot, din care a se trezi ar fi o durere și nimica nu ar putea umplea golul rămas în inima mea!

D-le Vojen! Mergi din orașe în orașe, spune tuturor despre acea care a fermecat inimile noastre, fi apostol în mijlocul nostru. Una ne doare: Că în lumea aceasta toate trebuie să aibă capăt! că a trebuit să ne despărțim!

Durerea noastră însă este micșorată prin știrea că mergi să vorbești altora despre Aceea, despre care nouă ni-ai vorbit.

Dragostea, și iubirea noastră, pe cum mulțăminta noastră exprimată și pe aceasta cale au să te însoțească în toate locurile, și momentele plăcute ce le-am petrecut ascultând conferința

D-voastre, nu o să se șteargă nici odată din memoria noastră!!

După conferință am mers la o casă ospitală; deja o știți cu toții! nu e de lipsă să vi-o spun. Nu e Român care în Sânmiclăuș să nu fi auzit, să nu fi experiat iubirea a-estei familii.

Masa îmbelșugată la care am fost invitați din partea Spect. Domn Dr. Nestor Oprean, iubirea cu care am fost primiți, bucuria Stim. D-ne, de a ne vedea ca oaspeți ai lor, toate au contribuit să petrecem câte-va minute plăcute! Au fost minute, așa de iute au trecut!

Un participant.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 30 Septembrie 1904.

— **Știri personale.** Eri au sosit în Arad P. C. Sa archimandritul Filaret Musta din Caransebeș, și dl Ilie Trăilă, directorul „Oravițanei”, pentru a lua parte la ședințele delegațiunii Congresuale.

— **Prânz la Curte.** P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp a dat eri o masă în onoarea membrilor delegațiunii congresuale.

— **A doua conferință la Haga.** Din Washington se anunță, că planul președintelui Roosevelt cu privire la convocarea conferinței a doua la Haga este să se informeze mai întâi prin ministerul său de externe referitor la dorința singuretecelor state unde și când să se convoace conferința. Stabilirea acestor condițiuni va răpi timp de șese săptămâni. De loc ce vor sosi condițiunile, Roosevelt va lansa formale invitații pentru conferință. Din loc competent se anunță, că Roosevelt nu vrea să aștepte până ce se va termina războiul ruso-japonez, ci este ferm decis să convoace conferința pe la începutul anului viitor.

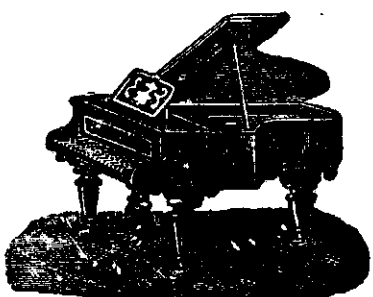
— **O curioasă piesă teatrală.** Nicolae Notorici, cunoscut dramaturg rus, a prezentat unui teatru din Paris o curioasă acțiune fantastică-alegorică în proză, muzică și versuri.

Piesa e intitulată Gallia.

Eată principalele personaje: Gallia (personifică Franția), Borussia (Germania), Elsa și Lora (Alsacia și Lorena), Caledon (Anglia) și Gatto, care ar trebui să personifice Italia.

Se pare că acțiunea dramatică prezintă situația europeană din zilele noastre.

— **Epistola papei despre congresul cugetătorilor liberi.** Organul din Vatican „Osservatore Romano” publică epistola pontifului roman adresată cardinalului Respighi, în care sântul Părinte zice, că cu imensă durere a înțeles despre ținerea unui atare congres. Ecoul discursurilor lor a tradat intențiunea lor inferioară, care de altfel a transpirat și din simpla colportare a faimei despre ținerea congresului blăstămtorilor de Dumnezeu. Acei culti cari zic, că voesc să se sustragă dela pendența lor de Dumnezeu, comit blasfemie, care devine mai gravă, dacă omul în considerare faptul, că aceasta au comis-o în Roma și demonstrative. Deși puterile diavolești nu pot face nimic împotriva Ecclesiei lui Christos, totuși adunarea acestor puteri la congresul liberilor cugetători poartă în sine sigilul defai-

Faix Jacques

385

fabriant de piano

strada Batthyányi Nr. 35. acordare de piano

Recomandă atelierul său de piano bine asortat, primește ori ce lucru aparținător acestei branșe precum și

Are în deposit

PIANE

de primul rang fabricate în Viena, în patrie și fabricate proprii, pe cari le vinde cu garanță pe bani și pe lângă prețuri de concurs

Inchiriere de piano cu luna.

INSERTIUNI și RECLAME.

Damele Engleze, nici odată nu folosesc cremă, ci lapte de castraveți, care se poate căpăta în calitate veritabilă engleză în farmacia lui Balassa K. Budapesta, Erzsébetfalva. Are efect necondiționat sigur și este un mijloc cosmetic inofensiv, care deja după o scurtă folosire îndepartează alunele petele de ficat, zgrăbunțele nutesseri, și tot felul de impurități faciale, dând teantului un aspect tinăresc și vior. Să fim cu atențiune, că pe fiecare flacon să se poată citi numele lui Balassa. Un flacon 2 cor., săpun de castraveți veritabil englez 1 cor., pudră de castraveți 1 cor. 20 bani. Se poate căpăta în ori-care farmacie; prin poștă se trimite de către farmacistul Balassa Kornél, Budapesta, Erzsébetfalva Deposit principal la farmacia lui Földes Kelemen, și drogueria lui Vojtek és Veisz. 367

P. T. Am onoare a vă avisa, că în Becicherechul mare (Nagy-Becskerek) Strada Gimnasiunului Nr. 473/6 mi-am deschis cancelaria advocațională. Cu toată stima **Dr. Dimitrie Chirou** avocat.

Un tiner bine crescut, fiu de învățător, absolvent de a 3-a clasă gimnazială caută aplicare în vre-o casă de comerț. A se adresa la d-nul Dr. Iuliu Coste adv. Ciacova. 380 1-3

O tineră învățătoare cvalificată de rel. gr.-or. posedă limba română, maghiară și germană, caută loc la o familie inteligentă de a pregăti băiații privați pentru școalele elementare. Pretensiunile nu sunt mari; a se adresa la administrația „Tribunei“. 383

Nr. Telef. 378.

Nr. Telef. 378.

In atențiunea domnilor voluntari!

CZIRÁKY ALAJOS

croitorul regim. 33 de inf. ces. reg.

A R A D, 359*In colțul străzii Comitatului (Tabajdi Károly) și a pieței Andrássy.*

Am onoare a recomanda în binevoitoarea atențiune a domnilor voluntari magazinul meu bogat asortat cu uniforme militare de tot armamentul.

Confecționez tot felul de uniforme și ajustări pentru prețuri convenabile, executate în modul cel mai bun.

Biroul de credit și de reforme Incasare**Seidl és Matiegka***Temesvár-Józsefváros, Kültl-tér 3 szám.*

da informațiuni și deslușiri confidentiale atât în afaceri deosebite cât și despre lucruri grivate de pretutindeni în țeară și străinătate, în modul cel mai conștiincios și discret.

Primește 319

contra honorar moderat afaceri de incasare dela comercianți și industriași, incasarea pretensiunilor dubioase pe cale pacinică ori procesuală, mai departe

mijloace

afaceri de împrumut și financiare, achitări de datorii, precum și vinderea și cumpărarea de bunuri și calități.

Escompturi de cambii. Losuri în rate.

BIUROU PENTRU CLĂDIRI.*Temesvár-Józsefváros Kossuth-utca 6 sz.***= STAMER VILMOS =**

măiestru zidar și expertizor jurat

primește construirea de planuri pentru zidrie, acordă consiliu în ori-ce fel de afaceri de clădire, conduce și supraveghează clădiri; reprezintă fa-355 bricele cele mai capabile de concurs.

Un învățcel absolvat de școala industrială este primit ca practicant.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. t. public, că pe Strada Kossuth Nr. 43 în Arad a trecut în posesiunea mea

prăvălia de faur

(mai înainte a lui Stamberger József)

După o experiență de mai mulți ani câștigată în faărici din Budapesta și Viena, am ajuns în plăcuta situațiune să pot îndeplini tot felul de lucrări dela cele mai simple până la cele mai complicate prompt și pentru prețuri foarte culante.

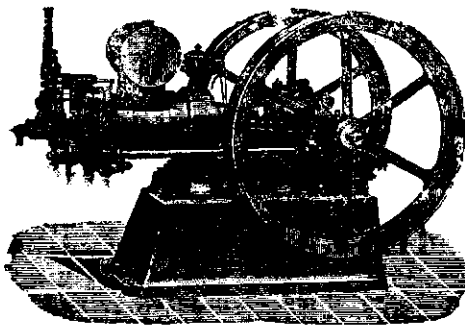
Rugând binevoitorul sprijin al onor. public, rămân Cu deosebit respect:

Végh István 397

măiestru mäsar.

Numărul Telefonului 86.

Birou de mecanica și atelier de mașini.
Intreprindere de instalațiuni de gaz și apaducte.

BEER ISTVÁN

inginer privat.

TEMESVAR-JÓZSEFVÁROS, Kültl-tér

Tot felul de instalațiuni de iluminare de ori-ce sis.em. deposit de reflectori, în talațiuni de băi și olosete.

Executare specialișta de reparațiuni de mașine și cazane. 318

Planuri și bugete gratuite.

Numărul Telefonului 86.

La subscrișul se pot căpăta soiuri alese de altoi de vie: 1500 altoi cu rădăcini, și 3500 fără rădăcini. Intre aceste sunt 2000 soiuri de masă.

Preț eftin.

DEMIAN VITERAN,

econom. nr. c. 100. 370 1-3

Maderat (Magyarát com. Arad).

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recușite de argint, seduli de amănetaie cumpăra pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

A R A D, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai eftin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Se cantă un învățcel.

Nr. Telefonului 438. 381

Baie de cadă „DIANA“

ARAD, Halász-utca 1. szám.

Băi de cadă 50 bani, 70 bani, 80 bani și 1 coroană.

APĂ DE APADUCT.**Cerem numeroase visite.****őzv. VADNAI LÁSZLONÉ.**

Băilo stau la dispoziție dela 5 ore dimineata până la 10 ore seara.

4%₀**BANI!**

41/20/0

pe realități și bunuri cu 4—4½%, amortizațiune la locul I. și II. fără
spese anticipative, precum și credit personal exoperează grabnic,
culant și sigur

PHILIPP GRÜN WALD,

Agentură de bancă, Incasso,

Biurou de informațiuni

320

TEMESVÁR, Józsefváros, Küttl-tér Nr. 5.

Mai departe mijlocesc vinderea și cumpărarea de case, bunuri, cafenele,
hoteluri, restaurante, prăvălii de tot felul; am prenotate case pentru
vânzare dela 2000—140.000 coroane depunerii favorabile de capitaluri
cu 7½—8%, venit curat, vindere de pământ etc., arende de pământ
dela 100 jugăre în sub.

41/20/0

40/0

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am
deschis în

ARAD, piața Boros Béni Nr. 6
o nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de
primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangia-
mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de
moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate.
Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

324

fabricant de fer și oțel în Ujdézna.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a m. on
public, că pe **Strada Weitzer János Nr. 19,**
casa Doamnei v. d. Dr. Petkó, am deschis un

atelier de tapiserie și înfrumșetare

corespunzător intru toate recerînțelor de azi.

După o experiență de mai mulți ani câștigată prin pră-
văliile de acest fel în Arad, precum și în urma legăturilor
mele cu cele dintâiu fabrice, am ajuns în poziția plăcută, să
satisfac pretensiunilor celor mai înalte ale on. public în această
privință.

Primesc arangierea completă de hoteluri, restaurante,
după moda cea mai nouă, prompt și pentru prețuri culante;
primesc renovări, reparațiuni și obducerea de biliarde etc.

Rugând sprijinul binevoitor al on. public, rămân

Cu deosebit respect:

330

SZILVÁSY ISTVÁN, tapetier**MÁRTONYFY VICTOR**

tinichier de zidiri și arte, instalator de apaducte.

Se recomandă mult onoratului public pentru pre-
gătirea de ori-ce lucrare de tinichier.

— Prețuri solide. — — — Esecutare promptă. —

Distins cu premiu la expoziția milenară.

==== Stipendiu de Paris. =====

Cu stimă:

334

MARTONYFY VICTOR

ARAD. Local: Piața Boroș-Béni Nr. 2.

Locuința: Strada Sárossy Nr. 2.
(Casa d-lui Purcariu).

*Cea mai mare fabrică de zidiri de mori și mașini
pentru mori în Ungaria de sud alui*

Anton W. Saackl**ARAD, Fa-utcza I sz.**

327

Primește:

nouă arangiamente și reconstrucțiuni de tot felul de mori de
vapor și de apă pentru măcinat fin, globuros și mai puțin fin
pentru măcinatul de gris, arangiamente de mori pentru stoar-
cerea de ulei, pentru despoierea orezului de coaje, mori au-
tomate etc.

Fabrică:

tot felul de mașini pentru mori, mașini pentru gris și pentru
scoaterea simburilor din fructele pentru desert, pentru stoar-
cerea poamelor, mașine pentru cernerea făinei, cicloane etc.

Furnisează:

Sita plană pat. Seck. Mașine pentru gris și despoierea
poamelor de desert, patent Seck.

Scaune pentru cilindre de mori, mașine de ascuțit și cu-
rățirea coajei, patent Seck. etc.

Petre de mori franceze sistemul Trapp pentru ori-ce
scop de măcinare, și tot felul de articoli pentru mori.

Dispune:

de numeroase și cele mai bune referențe și scrisori de recu-
noștință asupra zidirilor de mori.

Prețuri moderate!

Lucru solid! Cea mai bună construcție!

Nr. Telefonului 10.

343

Edificiul teatrului.

Toate novitățile pentru sezonul de toamnă
și de iarnă au sosit deja.

Isvorul cel mai ieftin de cumpărare.

Ștofele, barchetele, mătásurile, pânzele,
covoarele, perdelele și așternuturile cele mai
frumoase și de calitate cea mai excelentă, și
tot felul de decoruri și articoli.

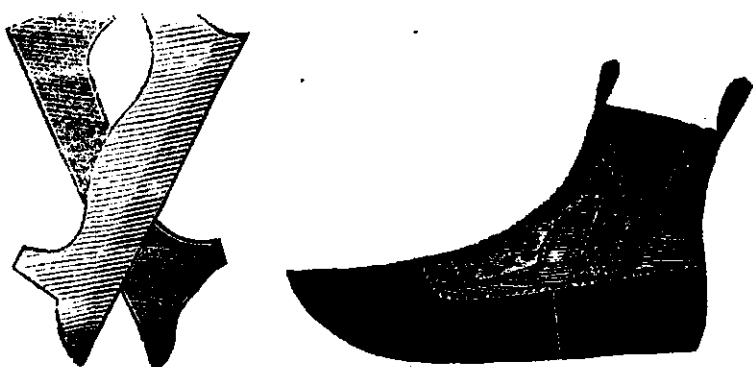
În provincie se trimit franco modele.

La comande de peste 10 cor. trimiterea se
face francat.

HOFFMANN SANDOR, Arad

(Edificiul teatrului).

Nr. Telefonului în loc și în comitat 407.

Asortiment de piei de fabrică

al lui

322

Weisz și Rosenberg

ARAD, Prăvălia principală: Szabadság-tér 1. szám.

Cel mai mare asortiment bogat în Ungaria de Sud în tot felul de mărfuri de piele indigene și din străinătate, articoli și instrumente pentru călciunari, pielari, cojocari, compactori, frânari. Lucruri pentru ghetă se pregătesc după măsură în timpul cel mai scurt și în modul cel mai exact.

Comandele postale se îndeplinesc cu deosebită îngrijire.

Asigurați contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad.

A BANCII GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichia, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condiții:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fete, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50-500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întimplare;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, revalorile ș. a. prin spargere;
4. Contra grădinei: grân, secară, orz, cucuruz, ovăș, viș (vines), plante industriale: cânepă, in, hamei, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și ceruiale mai în fiesce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad.

Strada Szechenyi nr. 1. — Telefon nr. 899. 428 - 168

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Asigurați contra grădinei: cucuruz, grân, secară, ovăș și toate plantele economice!

Avisăm pe on. public că sub

Nr. 11 Calea Arhiducei Iosif

(colțul stradei Karolina)

am deschis sub firma

Reuniunea industrișilor Aradani

pentru fabricarea de mobile

un magazin pentru mobile.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public, tot odată rugăm on. public să binevoiască a ne onora cu visita.

Arad, 1 Septembrie 1904.

364

Reuniunea Industrișilor Aradani

pentru fabricarea de mobile.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitate cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare-ce la întrebuințarea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cânepă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fantani cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27. sz.

Stropitori de vie se primesc spre reparare

In atențiunea părinților!

Este de recomandat, ca haine pentru copii să se procure din prăvălia de haine pentru bărbați a lui

FRANK LEO

Andrassy-tér 9 szám. (vis-à-vis de biserica nouă a Minorităților).

Unde se pot căpăta acum cu apropierea sezonului de toamnă pentru prețurile cele mai ieftine și solide hainele cele mai fine și confecționate după ultima modă.

Asortiment bogat de stofe indigene și externe.

Se primește comande după măsură.

Recomand în atențiunea binevoitoare a iubitorilor de sportul vânătorii

Căputurile de vânători

pregătite din postav tivit impermeabil care se confecționează în atelierul meu.

Croiul recunoscut cel mai bun.

Prețuri solide!

Telefon pentru oraș și comitat

Serviciu prompt!

Cel mai preferit, mai bun mijloc de colorare a părului e

MELANOGENE

in culoare neagră și brună.

Cu preparatul acesta escelent și nevinovat, păr barbă, mustăți în cinci minute se pot colora în negru ori brunet. Coloarea e constantă și nu se poate osebi de culoarea naturală, nici cu săpun, nici apă caldă, nu se șterge și nu murdărește.

E nestrucăcios și modul de folosire foarte simplu.

Prețul 2 cor. 80 fl.

244

Orî-ce păr cărunt își recapătă culoarea naturală prin folosirea preparatului

Hair Regenerator alui Földes

Acesta nu e farbă, ci un preparat care redă frumusețea naturală a părului. Astfel părul blond devine iar blond, cel brun-brun, cel negru-negru. Prețul 2 cor.

Pentru a face părul blond.

Preparatul acesta, în câteva minute putem prefăce ori-ce păr în culoare atât de plăcută, aurie, în culoarea căneșii, ori cenușie, ori în vre-o altă culoare blondă, fără a ataca părul. — Prețul! sticla mică 1 cor., sticla mare 2 cor. Rugăm a fi cu atenție la marcă.

G. FÖLDES KELEMEN

FARMACIA ȘI LABORATORIUL CHIMIC, ARAD.

Telefon Nr. 111.

Igaz Sándor

clășorniceș și giuvăerșiu.

== ARAD, Piața Libertății ==

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint căleat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de clășornice și bijuterii.

Alegere mare în stofe engleze și franceze

Spre binevoitoarea atențiune!

386

Subscrisul îmi permit a anunța cu stimă P. T. Public din Oravița și jur, că am deschis de mai mulți ani în casa mea proprie vis-à-vis de casa lui Mediș un

Atelier pentru haine bărbătești.

Basat pe cunoștințele mele în croit și executare fină ce le-am câștigat în decurs de mai mulți ani în primele ateliere din capitală, pot servi pe On. mușterii cari mă vor onora cu comande cu *croitul cel mai nou englez și francez*.

Rog în special cu umilită inteligența română — și cu considerare la faptul că sunt român — să binevoiască a mă onora cu comanda D-lor.

Pentru serviciu prompt și efectuare solidă garantează.

Cu toată stima: **P. COLARIU**

croitorie engleză și franceză.

■ ORAVIȚA, în casa proprie, strada principală. ■

Alegere mare în stofe engleze și franceze

Stofe proaspete în deposit

Stofe proaspete în deposit

TIPOGRAFIA „TRIBUNA“

ARAD, Stsada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arăngiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelări în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitații la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

⊗ ⊗ Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou. ⊗ ⊗

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai lute răsănet acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.

mărel, al calumniei și al provocării, desbrăcând orașul Romei de numele, de sediu autoritativ și pacinic al locuitorului lui Christos pe pământ. Noi o considerăm asta ca o violare a lui Dumnezeu prin faptul că am fost ofensați noi, din care cauză mare este durerea noastră. Pontificele își încheie epistola cu a releva omagiul catolicilor întregii Italii din acest incident trist, somând tot odată pe cardinal, să ia dispoziții pentru oficierea de requiem în toate bisericile italiene, ceea ce cardinalul a satisfăcut cu toată supunerea și obediința.

— **Un incident scandalos.** Un amic al ziarului nostru ne comunică următoarele:

La gara din Arad un domn de naționalitate germană în 28 a. l. c. cere în limba germană un bilet de clasa a II. »nach Brassó«. Jupâneasa dela casă însă în loc de a-i servi biletul i-a aruncat bancnota de 20 coroane, cu observarea, că dacă nu cere ungurește nu-i poate da biletul cerut.

Între astfel de împrejurări un domn întrevine ca interpret, dar un jidan din Arad sare cu o furie ne mai pomenită și declară de impertinent pe respectivul interpret, motivând că cel ce nu știe ungurește, nu-i permis să fie ajutat, de-oare-ce cel ce călătorește prin Ungaria, înainte de a respira aer unguresc, are datorința să învețe ungurește. Faptul acesta se comentează de sine, și de și nu e primul, îl comunic ca să știe și să cunoască lumea urbanitatea ungurească.

Cu vindecarea acestor rele să se ocupe coresp. dela »Budapesti Hirlop« și Bartha Miklós și nu cu societățile noastre culturale care stau la cel mai nalt grad de cultură și patriotism. Nu uita însă șovinistii unguri că state cu o mie de ori mai puternice prin netoleranță au ajuns la sapă de lemn. Dixi.

— **Doi mari binefăcători.** Ni se scrie: Vă rog d-le redactor a da publicității faptele nobile ale unei familii românești din ținutul nostru. Este vorba de dl George Szilágyi și soția sa născută Terezia Buteanu, cari după-ce bunul Dumnezeu i-a înzestrat cu o frumoasă avere, își înțeleg rostul vieții lor, întru săvârșirea de fapte marimoase. Voi aminti aci câte-va din nenumăratele lor binefaceri.

În anul c., în comuna Sudurău, cottul Selagiului au restaurat radical toată biserica, provăzându-o cu iconostas, a cărei sfințire va urma curând. Singur »iconostasul« a costat 2400 cor. Spesele renovării se urcă la mai multe mii cor. În comuna Domohida au donat 1000 cor. pentru facerea unui altar în biserica română gr.-or. de acolo, care pe cum sunt informat, e și gata. În Ciomocoz pentru turnarea unui clopot 300 cor. În comuna Sisești au dăruit o icoană în preț de 2600 cor., a cărei sfințire s'a întemplat la 28 Aug. a. c. În comuna lor, Sanislau au turnat pe spesele lor 3 clopote, unul de 7 m. m., în preț de 400 cor. și al treilea de 1 m. m. în preț de 200 cor. au mai dăruit două icoane, cu ocaziunea procesiunilor la M. Pociu, în preț de 300 cor., iar cu ocaziunea sfințirii grânelor una în preț de 700 cor. Au făcut un luster pentru 24 lumini în preț de 350 cor.; prapori în preț de mai multe sute de cor. Au dăruit 2 oroloage de turn, unul pentru biserica noastră, altul pentru cea rom.-cat., în preț de 1600 cor.; au depus o fundațiune de 400 cor.; pentru-ca salariul învățătoresc să se poată presta conform dispozițiilor legii; așiderea au depus 400 cor., pentru învăț. rom.-cat., iar pentru cel reformat 200 cor. În comuna Souca, Selagiu, au dăruit lemne pentru arderea țiglelor destinate la zidirea bisericii. Cu ocazia ținerii examenelor între școlari, an de an, cu sutele au împărțit cărți de rugăciuni atât în comuna Sanislau, cât și în comunele vecine. etc.

O soarte amară, o grea nenorocire a ajuns pe locuitorii din comuna Tiream cot Sătmăr; chiar în preajma Sf. Paști le arse mai bine de 60 case, neputând scăpa nimic din ce se afla în ele. Dîșii au fost primii cari au alergat și au șters lacrimile celor nenorociți, ducând pentru toate familiile românești făină și șoncl de porc, mângându-i ca așa pe lăngă, toată nenorocirea care

i-au ajuns, să se poată bucura de învierea lui Christos. Ași putea enumera multe casuri analoge, dar mă mărginesc numai la acesta. ca la cel mai recent, constatând cu bucurie, că cuvintele lui Tovie:

„Nici dela un nefericit să nu-ți întoreci fața ta, că nici dela tine nu-și va întoarce Domnul fața sa“ au prins rădăcini adânci în inimile lor generoase.

Pentru toate aceste generoase fapte — și multe altele aici neamintite — aducându-le fierbinte mulțumite, dorindu-le ca unul Dumnezeu să le conserve viața și să le întărească puterile spre a putea face și d'aci înainte asemenea fapte mărețe — și ca aceste fapte generoase să afle răsădit în inima tuturor acolora, a căror piept bate și arde de un simț cultural, nobil, generos și românesc, ca în în al acestor binefăcători.

— **Amărăciunea poporului rus.** Din Petersburg se telegrafează următoarele: Neîndestulirea crește pe zi ce merge în sinul poporului rus. Aparatul autorităților pentru a face să amuțească graiul celor cari strigă de durere, este în acțiune, dar cu toate astea multe lucruri ajung în public. Ziarele scriu despre toate cu o așa sinceritate și francheță, ca și când în Rusia ar fi cea mai mare libertate de presă. Poporul este amărît contra familiei domnitoare, din cauza că marii duci și mulți principii imperiali nu merg pe câmpul de războiu, ci așteaptă de tot liniștiți la Petersburg vestile despre înfrângerile armatei rusești. Sunt descoperite mereu fraude de bani, în cari sunt implicați și funcționari, ba se vorbește și despre amestecul unui mare duce această afacere.

În Moscova nime nu voește să contribuie la spesele războiului. Bancrotarea institutelor de bani este la ordinea zilei. La început numai băncile mai mici au ajuns într-o situațiune critică, acum e rîndul celor mari, ba chiar și institutele de asigurare au ajuns la marginea pericolului de a bancrota.

Că amărăciunea poporului rus împotriva marilor duci nu este lipsită de fundament, dovedește următorul cas. Un fabricant de covoare bogat din Moscova, cu numele Morosov a trimis unui mare duce 30.000 de bucăți de țoluri de acoperit pe seama armatei ruse din Mandciuria. Când marele duce a primit țolurile, fabricantul a nimicit mostrele, ne mai fabricând alte țoluri din atare materie. Nainte de asta însă a mai vîndut câte-va sute de bucăți tot de acestea, așa că acum ar fi voit, ca și acestea să ajungă a fi proprietatea armatei. A anunțat deci, că ar voi să cumpere napol aceste țoluri dela respectivii privați. Câte-va zile mai târziu se prezentă la fabricant un agent, îmblîndu-i 30.000 de țoluri de acelea, de cari cantă Morosov. Aceste 30.000 de țoluri oferite fabricantului spre rescumpărare erau tot acelea, pe cari le trimise marelui duce, și despre cari presupusese că au sosit deja de mult pe câmpul de războiu. Lucrul a ajuns în public și deja era teamă de scandal. În urma acestei descoperiri bietul fabricant, care binevoitor și cu iubire de neam și patrie a voit să facă un cadou soldaților pe câmpul de războiu, a fost somat să închidă fabrica și să meargă în Crimeea pentru »restabilirea sănătății sale zdruncinate«. Trebuie mai mare ironie și infamie ca asta? De sine înțeles, că marelui duce nu i-s'a întimplat nimic, ear Morosov a fost silit să-și închidă fabrica și să plece!!

— **Necrolog.** Subscriși cu inima plină de durere aducem la cunoștință, că neuitata noastră mamă, soacră și bunică Catarina Chirița, preoteasă văduvă, după regretatul fost paroc în T. Remete, George Chirița, în etate de 76 ani, după un morb greu și împărțită fiind cu sf. taină la 13 Sept. n. și-a dat sufletul în mâinile Creatorului. În mormîntarea i-s'a făcut în 14 Sept. la 4 ore d. a. Fie-i țărîna ușoară. Dimitrie Chirița, paroch gr.-or., Izidor Chirița, notar opidan ca fi; Catarina Chirița n. Damsa, Olga Chirița n. Coșariu ca nuroi; Victor Chirița, student, Valeria Chirița și Arsen Micu iurist, ca nepoți. — În mormîntarea s'a ținut cu solemnitatea cuvenită unei matroane de toți stimată, precum a fost văduva preoteasă Chirița, funcționând 3 preoți: George Pelcu din Bazoș, Dimitrie Ioanescu din Remetea și Cornel Gherga din loc, învățătorii: Aurel Badescu și Tigu din Bazoș și Ioan Surau din loc; ear' răspunsurile funebrale sub conducerea bra-vului econom și conducător de cor Iosif Roșu, le-a executat corul vocal din loc melodios.

— **Fată de baron dispărută.** Din Cașovia se vestește, că frumoasa și svelta fată de baron de acolo cu numele Veronica Bökk a dispărut fără urmă. Să fie oare la mijloc vre-o aventură romantică? De alt-cum ea este curentată în întreaga țeară.

— **Vifor.** Marți seara cum spune o depeșă s'a descărcat în Presburg un vifor neobicinuit de mare, care a durat dela 10 seara până la 3 oare după miezul nopții. Trăsnetul a lovit de mai multe ori în Dunăre și în câte-va locuri pe munți. Ploaia torențială a pricinuit mare pagubă în vii.

— **Ciuma în Asia Mică.** În Smirna, cum s'a telegrafat din Constantinopol s'au descoperit cinci casuri de ciumă. Dintre cei-ce s'au îmbolnăvit unul a murit.

— **Deținerea unui anarhist.** Poliția din Barcelona prinzînd veste despre o adunare secretă a anarhiștilor la Perpignan în Franția de-Sud a trimis un agent secret. Osteneala poliției spaniole nici n'a fost zădarnică, de oare ce, precum anunță o depeșă din Paris, în urma indicațiunilor detectivilor spanioli comisarul poliției franceze Decamps a deținut la Kuir pe un anarhist spaniol cu numele Mestruc. Guvernul spaniol cere acum extradarea lui Mestruc, de oarece se presupune, că și acesta e un complice al atentatorului cu dinamit dela Barcelona.

— **Sacrificiul unui tată.** »Liberalul« din Iași spune că locuitorul V. Doboșaru, din comuna Păusești, (România) în urma secetei din anul acesta rămăsese absolut fără de nici un mijloc de existență. Situația nefericitului satean era cu atîta mai grea cu cât mai avea o soție și trei copilași dintre care cel mai mare de 9 ani. În fața loviturii nemiloase a secetei, într-o bună zi Doboșaru ne mai avînd să-și amanezeze și ne mai putînd găsi nici un ajutor nicăiri, își pune nevasta și copiii într-o căruță și pleacă întru căutarea de lucru. Adresându-se arendașului moșiei Sinești, acesta-l primi și Doboșaru stete în serviciul său până erî când venindu-i dor de casă își luă din nou soția și copiii și plecă.

Ploaia cădea cu nemiluita și un vînt puternic înghețase pe micii copilași în fundul căruței. În apropiere de Păusești terenul e foarte accidental și cum noroiul era mare, calul nu mai putu merge, iar întunecul nopții se lăsa din ce în ce mai mare.

Spaima nenorociților cari împietrise în mijlocul drumului rescuse tot mai mult și nu mai așteptau decât doar moartea să le vină în ajutor.

Doboșaru în fața acestei desperate situații, nu-și pierdu cumpătul și se hotărî să înfrunte cu bărbăție nenorocirea. În acest scop luă copiii și nevasta și-i puse sub căruță, pentru ai feri întru cât-va de ploaie și în același timp desbracă și sumanul de pe el cu care-i înveli.

Rămăs în cămașă, Doboșaru rezistă ploaiei și frigului până în zorile zilei când pătruns de răceală căzu jos și-și dădu ultima suflare în brațele soției și a celor trei copilași care-l plîngeau cu lacrimi amare.

— **Invitare.** Societatea de lectură a școlărilor dela gimnasiul superior fundațional din Năsăud vă invită cu toată onoarea la Serata literară-musicală, urmată de dans, ce se va aranja în Năsăud în sala de gimnastică Lună în 3 Oct. 1904 din incidentul serbării aniversare a 41-a dela înființarea gimnasiului. Începutul precis la 7¹/₂ ore sara. Prețul intrării de persoană 1 cor. 40 fil. Venitul curat este destinat în favorul înființării mesei a școlărilor la acest gimnasiu. Ofertele marimoase să primesc cu mulțămînt și se vor cvita pe cale ziaristică. Comitetul aranjator.

— **Nazarenii în strimtoare.** Secta nazarenă în timpul din urmă, recrutând mereu la „credincioși“ aproape dintre aderenții tuturor confesiunilor recipiate dela noi, au ajuns la frumoase averi, așa că acum umblă să-și cumpere moșii și să-și clădească biserici. Ministrul de justiție însă, știind bine fanatismul acestor sectari periculoși, a dat ordin municipiilor să de-nege clauzula actelor în care este vorba de proprietăți pe seama „confesiunii“ nazarenilor.

În aceeași ordinațiune ministrul interzice și cumpărarea de loc pentru zidirea bisericilor nazarene. Ambele aceste hotărâri laudabile din partea ministrului Plosz le motivează cu § 40 din 1885, în sensul căruia numai confesiunile recunoscute prin lege pot cumpăra moșii și locuri de biserici. Eată un act înțelept din partea unui ministru maghiar.

Concurs.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ are de conferit cu începutul anului școl. 1904/5 următoarele stipendii.

1. Un stipendiu din „*Fundațiunea anonimă din comitatul Dobâca*“, de Cor. 100. — anual, destinat pentru un tânăr român născut în comitatul Dobâca.

2. Un stipendiu de Cor. 80. — anual din „*Fundațiunea Radu M. Băiceanu*“, destinat pentru un student român dela școale secundare (medie).

3. Un stipendiu de Cor. 120 — anual din „*Fundațiunea Ioan Galianu de Kecskés*“, destinat pentru un tânăr român dela vr'unul din gimnasiile din Transilvania; vor fi preferiți, ceteris paribus rudeniile fond. torului din familiile „Pop“ și „N. N.“.

4. Un stipendiu de Cor. 100 — anual din „*Fondul Avram Iancu*“, destinat pentru un tânăr român dela vre'o școală secundară (medie).

5. Un stipendiu de Cor. 80 — anual din „*Fundațiunea Dr. Ioan Moga și soția Ana n. Bologa*“, destinat pentru fetițe de naționalitate română, fără deosebire de confesiune, din Transilvania, care frecventează vre'o școală românească, în prima linie școala civilă de fete a Asociațiunii sau școala de fete a „Reuniunii femeilor române din Sibiu“; vor fi preferite, ceteris paribus, fetițele care vor putea documenta, că sunt înrudite cu familia Dr. Ioan Moga sau cu familia Bologa.

Cererile pentru aceste stipendii au să se înainteze comitetului central al Asociațiunii în Sibiu (strada Morii Nr. 8) până la 15 Octombrie st. n. a. c. prevăzute cu următoarele documente:

a) Atestat de botez;

b) Testimoniu școlar de pe semestrul din urmă al anului școl. 1904/5;

c) Atestat de paupertate;

d) Eventual document de înrudire.

Concurenții care și-au prezentat cererile înainte de publicarea acestui concurs, sunt invitați să-și întreprindă eventual cererile în sensul condițiilor stabilite în concursul de față.

Cererile intrate după termen nu se vor considera.

Sibiu, din sedința comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la 15 Septembrie 1904.

Iosif Sterea Șuluțu
president.

Dare de seamă și mulțumită publică.

Cu ocaziunea maiialului arangiat de Românii din Nădlac în 29 Maiu st. n. 1904 au fost următoarele venituri:

Din vinderea biletelor de intrare 1020 cor. 80 fil. Din contribuiri benevole ca anticipație pentru acoperirea cheltuielilor, colectate prin dl. Dr. Ioan Suciu, dela: Dl. Dr. Ioan Suciu adv. Arad 89 cor. 40 fil., Dr. Aurel Vlad, deputat dietal Orăștie 40 cor. Dr. N. Avramescu, avocat M. Radna, 20 cor. Dr. Nicolae Oncu, avocat Arad, 10 cor. Dr. Petru Truția, avocat Arad, 5 cor. Roman Ciorogar, director seminarial Arad 5 cor. Ioan Rusu Șirianul, redactor Arad 5 cor. Sava Raicu, secretar la „Victoria“ Arad, 5 cor.

Din contribuiri benevole ca anticipație pentru acoperirea cheltuielilor, colectate prin Georgiu

Petrovici, dela: Dl. Nicolae Chicin, preot Nădlac 20 cor. Aureliu Petrovici avocat Nădlac 16 cor. Dr. Iulian Chicin, medic. 10 cor. Corneliu Roman, șef postal 10 cor. Isidor Vuszbanu, privatier Șeitin 8 cor. Alexandru Bozintan, protopop Nădlac 6 cor. Aurel H. Suluț, contabil Nădlac 6 cor. George Petroviciu, dir. școl. 6 cor. Ioan Lugoșan învățător Nădlac 5 cor. Sfetozar Lacatus, hotelier 5 cor. Ioan Pojar, cand. de adv. 4 cor. Traian Drăgan, privatier Nădlac, 3 cor. Vasile Crisan, econom, 3 cor. Mihail Petrovici, comerciant, 2 cor. Mihail Chicin, inv. pens. 1 cor. Grațian Budó inv. pens. 20 fil.

Din suprasolviri la la cassă, dela: dl. Dr. Alexandru Nagy, deputat dietal Arad 10 cor. Virgil Negru preot, Igris, 5 cor. Dr. Lazar Ghebeș, avocat Pecica, 4 cor. Dr. Nestor, Oprean avocat Sân-Nicolaul-Mare, 4 cor. Georgiu Major, preot Șeitin, 4 cor. dl. Dr. Sever Barbura, cand. de avocat Pecica, 2 cor. Dr. N. Ursu, cand. de adv. Arad, 2 cor. Terențiu Oprean preot, Cenadul-sêrbesc, 2 cor. Romul Nestor preot, Cenadul-maghiar, 2 cor. Simeon Cornea preot, Bătanie, 1 cor. Iosif Sucu Ardelean teolog abs. Chitighaz, 1 cor. Octavian Tămășdan teolog abs. Pecica, 1 cor. Efrem Moldovan învățător Pecica, 1 cor. Efrem Hedeșan învățător Pecica 1 cor. Ioan Rusu notar pens. Nădlac 5 cor. Samson Lugoșan inv. pens. 3 cor. Dr. Vicențiu Marcoviciu cand. de avocat 2 cor. 40 fil. Milan Fritsch contabil 2 cor. Ștefan Faur, industriaș, 2 cor. Dr. Ioan Lăurovics medic, 1 cor. Ludovic Kupesek inv. evang. Ioan Milit, comerciant câte 1 cor. Ioan Precupaș, econom 1 cor. Maurițiu Fridrich, comerciant, 1 cor. Ioan Lugoșan, învățător, 40 fil. Alexandru Petrovici, măestru, 40 fil. N. N. 40 fil. N. N. 40 fil. Toma Baghi, mașinist, 40 fil. Lazar Noghiu, măestru, câte 40 fil. Petru Boruțiu, meseriaș, 1 cor. Iulian Făbri, econom 20 fil.

Interese după banii depuși până la finea societății 2 cor. 85 fil. Suma totală: 1370 cor. 45 fil.

Spesele: Călătoria universitarilor 447 cor. Musica „Lipitor“ 100 cor. Musica „Crisan“ 24 cor. rădicarea șatrei 75 cor. 60 fil. Invitări, programe și bilete de intrare 62 cor. 38 fil. ziuaș, trăsuri și alte spese mărunte 76 cor. 5 fil., timbre pe licență și mărei postale la expedarea invitațiilor 39 cor. 78 fil., procurarea costumelor pentru diletanți 29 cor. 12 fil., materialul pentru bină 19 cor. 80 fil., ridicarea binei 16 coroane, cocarde 19 cor. 40 fil., taxa pentru pădurița orașului 15 cor., răscumpărarea chioscului cofetariului 11 cor. 20 fil., diletanților și diletantelor bere și prăguri 28 cor. Suma: de 993 cor. 33 fil. Deci rezultă un profit curat de: 377 cor. 12 fil.

La acest loc notăm, că Domnul Dr. Ioan Suciu afară de suma arătată de 179 cor. 40 fil., a mai contribuit cu 40 cor., răscumpărând 20 bilete de locul I. (această sumă este cuprinsă în suma de 1020 cor. 80 fil. încursă din vinderea biletelor) astfel că Domnul Dr. Ioan Suciu a contribuit în total cu 219 cor. 40 fil.

Venitul curat conform deciziunii conferinței ținute la 5 Maiu st. n. a. c. s'a împărțit astfel: $\frac{1}{4}$ adică 94 cor. 28 fil. s'a predat Rev. Domn Nicolae Chicin pentru administrarea reuniunii de lectură a Românilor din Nădlac; $\frac{1}{4}$ (94 cor. 28 fil.) s'a predat tot Rev. Domn Nicolae Chicin pentru augmentarea bibliotecii populare și jumătate adică 188 cor. 56 fil. s'a predat D-lui Ștefan Faur președintelui Reuniunii de lectură a meseriașilor Români din Nădlac pentru administrarea fondului acelei Reuniuni.

Ne împlinim o datorie dintre cele mai mari, dacă și pe aceasta cale ne exprimăm mulțumita noastră cea mai profundă tuturor d-nilor, cari au binevoit a contribui cu obolul lor la formarea acestui frumos profit curat și îndeosebi nu avem cuvinte destule de mulțumită pentru spectabilul domn Dr. Ioan Suciu, care în toată privința a fost sufletul acestui maiial, necrutând nici oboseală nici jertfă întru asigurarea succesului și moral și material, — ce precum se vede din aceasta dare de seamă l'am și ajuns. Dea ceriul ca națiunea noastră să poată număra multe mii de astfel de oameni, ca Dr. Ioan Suciu și atunci sigur „nici porțile iadului nu ne vor birui“.

Dumnezeu să răsplătească tuturor contribuitorilor pentru jertfa adusă cu aceasta ocaziune întru adevăr pe altarul nației.

Nu putem îndestul mulțumi bravilor tineri universitari prin concursul cărora s'a ridicat prestigiul și moral și material al petrecerii, tot asemenea și fraților meseriași români din Nădlac, cari prin piesa lor teatrală au făcut petrecerea

asa de vie și îndeosebi dlui învățător Romul Tăucean, care ca conducător al diletanților cu astfel de elemente a putut presta un așa rezultat.

În numele comitetului arangiator.

George Petrovici,
director executiv.

POSTA REDACȚIEI.

D-lui C. și soția Batta. Actul trimis nu e pentru publicitate. Și de altfel afacerea e le Consistor și n'ar fi corect a judeca în cauză. Noi suntem convinși că Consistorul va proceda în conformitate cu binele public.

D-lui G. P. Drauf. Nu se poate publica. Fa arătare ori la judecătoria ori la Consistor împotriva lui. Noi înșine am fost trași pe sfoară de dînsul cu o sumă mai însemnată; foaia urmărește însă alte scopuri.

D-lui G. C. Oradea-Mare. Poesiile lui Victor Vlad (sub pseudonim: Delamarina) se pot căpăta în Edit. despart. „Asociațiunii“, Lugoș. Prețul nu-l știm.

— **Recomandăm** în deosebită atențiune a publicului românesc prăvălia d-lui Sugár József (Arad, Andrassy tér 20) croitor de uniforme pentru soldați și haine engleze pentru domni.

ECONOMIE.

Arad, 30 Septembrie

— **Cules de vie.** La 3 Octombrie va fi culesul de vie la Păuliș, Barațca, Miniș, Gioroc, Cuvin, Covăsinț; la 10 Octombrie la Șiria, Galșa, Musca, Măderat, Păncota, Târnova, Apateu, Agriș Halmagi.

Straic, boykott, krimitsau.

Lupta dintre muncitorii de zidari și măiestrii acestora de mai bine de 2 săptămâni în capitală, aruncă o lumină lugubră asupra referințelor noastre sociale. Frecările continue dintre lucrători și năimitorii acestora este o rană deschisă, ce este în stadiu de a deveni cronică, pe corpul vieții noastre economice și industriale, ce acum se află încă în fașe din țeara noastră. Pe de-o parte capitalismul prepotent condus de dorul de câștig întreit și înmiiț își uită aproape de datorițele ce le are față de muncitor, pe de alta sindicatul unor indivizi tot atât de cupizi de averi, ca și capitaliștii, — așa numitul partid socialist, cu agitațiunile sale sfruntate, prin cari mai mult strică clasei muncitorilor, face să cadă acești oameni demni de compătămirea noastră dintr'o greșală într'alta, dintr'un extrem într'altul. Cel doi puternici factori ai productivității, muncitorul și năimitorul stau astăzi față în față ca niște adversari implacabili și nu este for, care ar sta de asupra lor pentru a apăra interesele comune ale țării față de apucăturile ambelor acestor partide. Lucrătorii azi sunt cu trup cu suflet sub influența socialismului condus de Israil, Iakab, Weiszfeld, Bokányi și alte ilustrități de astea, cari propagă „ideea“ prin societăți, filiale, cluburi și crîșme. Ear idea aceasta fericitoare este cu un cuvânt exprimată: democrația socială. În aceste societăți și reuniuni socialiste i-se frământă mintea muncitorilor cu fel de fel de idei și frase late, prin aceste spelunci i-se sugerează nerespectarea ordinii publice și de stat, a autorității, a bisericii și factorilor acesteia. Așa ajunge bietul muncitor la convingerea, că în societate fie-care om, care nu aparține tagmei sale, îi este dușman, afară de Israil, care de fapt contribuie la ruina lui, care îi suge sângele, și îl face să se revolte împotriva acelora, cărora mai mult le zace la inimă situația lui deplorabilă. Așa ajunge muncitorul să piardă încrederea în factorii conducători ai statului, în Dumnezeu și în sine însuși, afară de Israel, pe care îl urmează orbește, ca pe cel mai mare bine-

voitor al său. Acesta este adevăratul scop al şefilor socialiști: înstrăinarea lucrătorilor de către conducători, ca în chipul acesta, rămas singur, să devină sclavul doctrinarilor și apostolilor falși. Nu este mirare dacă în felul acesta muncitorul în fie-care năimitor vede un dușman implacabil. Partidul socialist se și năzdușește de sine înțeles din răspunderi să mărească nelcrederea muncitorilor față de năimitori, pentru a-l lega cu atât mai tare de sindicatul lor.

In scopul acesta cel mai bun mijloc este greva, după concepția socialiștilor.

Dacă a mai existat ceva legătură între muncitor și năimitor, apoi greva a nimicit-o și pe aceasta, de oare-ce pretensiunile extreme pun capăt ori-cărei înțelegeri cinșite. Este îndreptățită greva? În cazul, când cererile muncitorilor sunt juste, dacă năimitorului prealabil îi s'au adus la cunoștință aceste cereri juste, și dacă năimitorul a refuzat scurt și simplu ascultarea și rezolvirea cererilor muncitorilor pe cale pacifică, atunci da, greva are basă de drept, ca un mijloc de apărare indiscutabil al intereselor proprii. Dar straiul înceată de a mai fi legal, când lucrătorii ni tam, ni sam depun instrumentul și pleacă fără să fi intrat prealabil în negocieri cu năimitorii, ridicând astfel de pretensiuni, pe cari năimitorii nici în starea cea mai sfimțorată nu le pot împlini fără periclitarea intereselor lor proprii. În cazul acesta greva nu este alta decât o formală excocherie, care merită să fie pedepsită în modul cel mai aspru. Refuză în acest chip năimitorii împlinirea cererilor muncitorilor, aceștia recurg la boicotare interzicând fiecărui muncitor de a se năimi la cutare firmă. Urmarea? Năimitorii sufer pierderi nu-i vorba, dar publicul consumator importă mărfuri din străinătate și astfel își satisface lipsurile, de vreme ce greviștii stau pe loc și așteaptă zadarnic să le cază mura în gură. De multe ori ajung la ceva rezultat prin greve, dar de multe ori nu. Căci nici năimitorii nu-s așa de proști, să se lase terorizați de către ceata de escrochi, ci au aflat și ei o armă împotriva grevei: carantina sau cum îi mai zic, krimitsau.

Astfel lozincele sunt staic, boycott krimitsau.

De unde au venit la noi în țeară aceste cuvinte străine, despre a căror însemnătate în lumea de de mult lucrătorii și proprietarii noștri nici idee nu aveau? Pe aripele repezi ale socialismului internațional au sburat în Ungaria aceste noțiuni mult-puțin cunoscute și noi, cari nu sunt alta decât un fel de variantă a războiului civil, care ca o peatră de moară calcă și sfarmă interesele muncitorilor și ale proprietarilor noștri, cauzând în modul acesta grozave pagube și pustiiri comerțului și industriei indigene de o potrivă.

Straicul, pe românește, mai bine zis franțuzește: grevă nu este o noțiune nouă, cu toate astea grozăviile și consecințele straiului avem onoare a le cunoaște abia de 2—3 ani încoace. Nu negăm îndreptățirea grevei în anumite cazuri, căci și adunarea jurisconsultilor germani ținută de curând țintește asigurarea dreptului de asociere a muncitorilor în contra apărării cartelurilor, va să zică apărarea intereselor prin strai. Inșă folosirea acestei arme numai până atunci rămâne respectabilă, până când este pusă în serviciul apărării intereselor juste. Contrar acesteia însă vedem, că partea cea mai mare a grevelor din timpul din urmă au depășit limita acestei apărări juste. Greviștii

încep tot mai mult să treacă cu vederea situațiunea insuportabilă a industriei indigene și scăderea consumenților, venind cu astfel de pretensiuni, ca și când industria noastră ar înota în bunăstare și ar trăi cine știe ce zile albe de Eldorado. *Boycottul* este o derivațiune mai nouă de degenerescentă a straiului. Acesta consistă în aceea, că lucrătorii răpiți de o nemărginită furoare interzic tuturor colegilor lor aparținătorii sindicatului să se angajeze la cutare întreprindere. Asta înseamnă deja persecutarea unor firme condamnate de ei la ruină totală, (probabil de aceea un proprietar de fabrică american și-a aruncat în aer mai deunăzi toate stabilimentele fabricii), *deci un adevărat terorism, care într'un stat de drept nu poate fi tolerat.*

Krimitsau, sau cum se numește la noi în țeară: carantina muncel, este mijlocul cel mai nou de apărare al proprietarilor contra boycottului greviștilor. Lavoarul e precum e ștergarul. Proprietarii zic: dacă voi boycottati singuratec întreprinderi, noi vă boycottăm pe voi, lipsindu-vă prin încetarea uzinelor dela puțința de a vă câștiga pâinea de toate zilele, *dar împreună cu voi și pe toți aceia, cari bucuror n'ar face grevă.* Vedem deci, că acest mod de retorsiune este chiar așa de inhuman, antipatic, pe cât nejustă este greva.

În adevăr este timpul suprem, să se saneze radical aceste morburî contagioase, căci de folosit nu folosesc nimelul nimic pe lumea asta, însă de stricat strică tuturor, în primul rând industriei noastre indigene, care este cu mult mai slabă, decât să poată suporta aceste boli febroase. Nu intenționăm, și sigur că nici guvernul nu intenționează să restrângă libertatea tratatelor, interesul public însă trebuie apărat față de această libertate. Considerând pericolul acestei calamități sanarea nu poate întârzia până la revizuirea generală a legii industriale: este lipsă de măsură novellare mai ales de modificarea §§-lor 88—121 al legii industriale în sensul, ca observarea tratatului să fie asigurată din partea ambelor partide contractante, și dispozițiile referitoare la asta să fie întregite cu noul decisiuni de pedepse. Inșă și la acest medicament se potrivește zicala, că de cu grabă să se ia, până nu este târziu.

A XIV-a

Expoziție de vite

aranjată de

„Reuniunea română de agricultură din com. Sibiiului.”

(Urmare și fine.)

4. În ședința, ce urmează examinării vitelor și apoi hotărînd cu majoritate absolută de voturi.

Președintele votează în totdeauna. La cas de voturi egale, decide soarta.

Asupra fie ariei premiari se votează deosebit.

5. Esponenții de premiat se petrec în o listă separată care, odată stabilită, se subscie de președinte și secretar, precum și de alți doi membri ai juriului.

6. Împărțirea premiilor urmează a se face în mod sərbătoreșc, ținându-se mai întâi o vorbire în prezența juriului și comitetului aranjator, a exponenților și publicului întrunit.

Exponenții premiați adevăresc primirea banilor prin subscrierea numelui în rubrică: „Adevăresc primirea în regulă a premiului.”

7. Secretarul juriului se însărcinează a compune un raport special asupra expoziției și premiilor. Raportul subscris de președintele și secretarul juriului se păstrează în archiva reuniunii.

III. Dispozițiunile de premiare.

A) În general.

1. Scopul expoziției este mai ales a urni și încuragea adevărata propășire în economia vi-

telor. Drept aceea, în privire se va lua nu ată intențiunea vedită de-a străluci cu vite de paradă, ci mai cu seamă buna chibzuire în alegerea vitelor de prăsilă, hărnicia și inteligența dovedită în realizarea scopului urmărit.

2. Prin urmare vitele, altcum defectuoase încât-va, se pot premia în rînd cu vitele oare cum desăvârșite. Intervenind împrejurările de mai sus, chiar și întâietate se va da vitelor de a doua mână. Dar nici macar în totala lipsă de alte mai bune nu este iertat a premia vite hotărît rele sau avînd scăderi însemnate.

3. Astfel, dacă cutare grupă nu cuprinde îndestul vite vrednice de premiat, premiile, ce ar prisosi se pot destina pentru o altă grupă. Premiile, cari din una sau altă cauză nu s'ar împărți, se înapoiază reuniunii.

4. Aceia, cari au prăsit ei înșiși vitele, vor avea întâietate față eu aceia, cari au expus vite prăsite de altcineva.

Nimenia nu poate fi premiat, care n'a ținut vita în grijă proprie $\frac{3}{4}$ an cel puțin.

5. Acelaș exponenț nu poate dobândi de cat un singur premiu în aceeași grupă. Față cu cel premiat în cutare grupă, concurenții din altă grupă au întâietate, presupunînd, că vitele lor sunt deopotrivă.

B). În special.

I. Bovine (viței, vaci, tauri).

1. Ca vrednice de premiat se consideră mai ales bovinele, cari întrunesc în mare măsură însușirile vitelor mari, puternice frumoase la trup, blânde, lăptoase, bune de prăsilă și de îngrășat.

Față cu vitele corcote se va da întâietate vitelor de rasă curată.

2. Între scăderile, cari nu îngăduie premiarea, se numeră: Trup bolnăvicios, murdar, cum și scăderi care supără vederea (d. e. un corn rupt, un mers prost, rane urite etc.).

3. Ca semne de lapte mult se consideră trup prelungit, piept larg și foale șerpuit de vine groase; uger plin și mare, nu prea cărnos, nici prea gros, înzestrat cu păr scurt și moale și avînd patru țite moi, deopotrivă de mari; piele molatică, per subțire și privire blândă.

4. Ca bune de îngrășat sunt a se considera mai ales vitele trunchioase capul mic, oase subțiri, piept larg și cărnos, șolduri îndepărtate, coapsă lătareată, piele mișcăcioasă, per moale.

5. Ca bune de muncă se consideră mai cu seamă vitele osoase, cu picioare cam lungi, piept larg și rotunzit, șolduri puternice, copite sănătoase, mers vioiu și regulat.

II. Oii.

1. Întăietate se cuvine mai ales oilor mari, cărnose, lăptoase și bogate în lână frumoasă și subțire, moale și lungă, de asemenea se cuvine întâietate oilor de soiu vestit și însoțite de miel cu blană aleasă.

2. Rassa țigae și stogoșe se preferă rassei bărsane (turcane).

Din ședința comitetului central al „Reuniunii de agricultură din comitatul Sibiiului”, ținută la Sibiu, în 9 Sept. n. 1904.

Demetriu Comșa,
president.

Victor Tordășianu,
secretar.

O nouă bancă în București.

Citim în „Reporterul financiar” din București: Banca existentă Ieschek et comp. încetează operațiunile pe contul ei și se transformă în o bancă pe acțiuni, cu un capital de 3.000.000 lei, și va purta în viitor firma de „Banque de Bukarest”.

Se știe că banca Ieschek e comanditată până acum de cunoscuta Laenderbank; cu noua emisiune, comanditara se va retrage treptat-treptat din afaceri, dînd mîna liberă noiei direcțiuni să facă afaceri ce și cum va crede de cuviință.

Cu conducerea noiei bănci, vor fi însărcinați actualul șef al băncii Ieschek, dl Teodor Ieschek, și dl Paul Chatiner procuristul și directorul actual al casei Ieschek și comp.

Capitalul cel nou se va subscrie în țară; negreșit că o bună parte a acțiunilor le va deține momentan Laenderbank.

Editor-proprietar: George Nichin
Redactor responsabil: Ioan Răssu-Șirliana.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

Imprumut de bani cu amortisarede 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 și 50 ani
pe mosii . . . cu amortisare de capital și de in-
terese corespun- de 4⁰/₀ și 4¹/₂⁰/₀.pe case în Arad zetoare de 4¹/₂ — 4³/₄⁰/₀.
Credite pentru zidirea de case noi.**Institutul pentru credit fonciar din Sibiu**

m'a însărcinat singur pe subscrierul cu mijlocirea afacerilor de împrumutare în Arad, comitatul Aradului și în cercurile Gyula, Csaba, Bichis și Orosháza din com. Bichisului. 215

Imprumuturile institutului din Sibiu și până aci erau foarte căutate, ear în timpul din urmă tabelele au devenit atât de estine, încât sunt și de cât împrumuturile dela institutele din capitală mai considerabil de favorabile.

D'aci înainte mă voi nizu și mai mult să servesc publicul cu afaceri de împrumuturi cât se poate mai iute, punctual și mai prompt. Și până aci firma mea a fost cea mai solidă și recunoscută ca cea mai deamă de încredere.

Spese anticipative nu sunt, ba anticipez și spesele de intabulare și îndeplinesc convertirile.

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a institutului de credit fonciar din Sibiu a lui

SZÜCS F. VILMOS**ARAD, Boros-Béni-tér 22 szám.**

Primește pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

Cereți catalogul de prețuri!

Telef. p. com. 395.

Telef. p. oraș 395.

Recomand

347

domnilor voluntari

magasinul meu de uniforme militare

din care ies cele mai

elegante și cele mai fine uniforme

pentru

— soldați de ori-care armament. —

Sugár József

croitor de uniforme pentru soldați și haine engleze pentru domni.

ARAD, Andrássy-tér 20 sz.

La cerere trimit în provincie pe încredințatul meu ca să ia măsură.

Cereți catalogul de prețuri.**Kőszeghy Sándor**

tinichier.

Arad, Boros Béni-tér 16.

(Casa Vanicsek)

Primește tot felul de lucru de tinichea, (reparații de apeduct) dela execuția cea mai simplă până la cea mai artistică. Ori-ce reparație se face prompt și grabnic. 235

— Lucru remarcabile de specialitate, prețuri culante. —

Cursul pentru pregătirea mai departe a tinerilor
al lui**CZOBOR OTTO, ARAD.**

Pregătește pentru examenul de admisiune la obținerea dreptului de voluntariat.

În curs funcționează profesori de forță. De plasarea elevilor din provincie se îngrijește direcțiunea cursului. La cercări servește cu informații

358 **CZOBOR OTTÓ**
conducătorul cursului.

— Kossuth-utca Numărul 41. —

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparații de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGERMașine cu suveică rotunda sistem Singer
ori mașini de cusut pentru odai.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparații aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparații de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

ARAD, Tipografia George Nichin.